מסורת השס"ם

גברא אגברא · רבי אבהו דשמואל, שמואל סבר פליגי רבנן עליה דרבן שמעון בן גמליאל: **דן אם סדין** · במומחה ליכא למימר מדקתני סיפא אם היה מומחה לב"ד: **דן אם סדין** · יחידי משמע: **ומשלם מביתו** · בפירקין דלקמן (דף לג:) מוקי לה שנשא ונתן ביה דרבי אבהו שנים שדנו לדברי הכל אין דיניהם דין: גברא אגברא קא רמית. גופא א"ר אבהו שנים שדנו דיני ממונות לדברי הכל אין דיניהם דין *איתיביה רבי אבא לרבי אבהו [דן *את הדין וזיכה את החייב וחייב את הזכאי טימא את הטהור טיהר את הטמא מה שעשה עשוי ומשלם מביתו] הכא במאי עסקינן דקיבלוהו עלייהו, אי הכי אמאי "משלם מביתו"? דאמרו ליה יהיינת לן דין תורה, א"ל רב ספרא לרבי אבא: דטעה במאי אילימא דטעה בדבר משנה *והאמר רב ששת א"ר *(אמי) טעה בדבר משנה רחוב אלא דטעה בשיקול הדעת, היכי דמי *בשיקול הדעת? אמר רב פפא כגון תרי תנאי ותרי אמוראי דפליגי אהדדי ולא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר, וסוגיין דעלמא אליבא דחד מינייהו, ואזל איהו ועבד כאידך היינו שיקול הדעת אמא כתנאי ביצוע בשלשה דברי ר"מ ור"א *פשרה ביחיד סברוה לב"ע מקשינן פשרה לדין מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר דין בשלשה ומר סבר דין בשנים? לא, לב"ע דין בשלשה והכא בהא קמיפלגי דמר סבר מקשינן פשרה לדין ומר סבר לא מקשינן פשרה לדין. לימא תלתא תנאי בפשרה: דמר סבר בשלשה ומר סבר בשנים ומר סבר ביחיד? אמר רב אחא בריה דרב איקא ואתיימא רבי יימר בר שלמיא מאן דאמר תרי אפילו חד נמי והאי דקאמר תרי כי היכי דליהוו עליה סהדי. אמר רב אשי ש"מ פשרה אינה צריכה קנין דאי סלקא דעתך צריכה קנין, למ"ד צריכה תלתא ל"ל, תסגי בתרי וליקני מיניה והלכתא פשרה צריכה קנין תנו רבנן *כשם שהדין בשלשה כך ביצוע בשלשה

נגמר

וכי תימא פליגי רבנן עליה דרשב"ג *והאמר רבי אבהו שנים שדנו לדברי הכל אין דיניהם דין? גברא אגברא קא רמית. גופא א"ר אבהו שנים שדנו דיני ממונות לדברי הכל אין דיניהם דין *איתיביה רבי אבא לרבי אבהו [דן *את הדין וזיכה את החייב וחייב את הזכאי טימא את הטהור טיהר את הטמא מה שעשה עשוי ומשלם מביתו] הכא במאי עסקינן דקיבלוהו עלייהו, אי הכי אמאי "משלם מביתו"? דאמרו ליה יהיינת לן דין תורה, א"ל רב ספרא לרבי אבא: דטעה במאי אילימא דטעה בדבר משנה *והאמר רב ששת א"ר *(אמי) טעה בדבר משנה רחוב אלא דטעה בשיקול הדעת, היכי דמי *בשיקול הדעת? אמר רב פפא כגון תרי תנאי ותרי אמוראי דפליגי אהדדי ולא איתמר הלכתא לא כמר ולא כמר, וסוגיין דעלמא אליבא דחד מינייהו, ואזל איהו ועבד כאידך היינו שיקול הדעת אמא כתנאי ביצוע בשלשה דברי ר"מ ור"א *פשרה ביחיד סברוה לב"ע מקשינן פשרה לדין מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר דין בשלשה ומר סבר דין בשנים? לא, לב"ע דין בשלשה והכא בהא קמיפלגי דמר סבר מקשינן פשרה לדין ומר סבר לא מקשינן פשרה לדין. לימא תלתא תנאי בפשרה: דמר סבר בשלשה ומר סבר בשנים ומר סבר ביחיד? אמר רב אחא בריה דרב איקא ואתיימא רבי יימר בר שלמיא מאן דאמר תרי אפילו חד נמי והאי דקאמר תרי כי היכי דליהוו עליה סהדי. אמר רב אשי ש"מ פשרה אינה צריכה קנין דאי סלקא דעתך צריכה קנין, למ"ד צריכה תלתא ל"ל, תסגי בתרי וליקני מיניה והלכתא פשרה צריכה קנין תנו רבנן *כשם שהדין בשלשה כך ביצוע בשלשה

נגמר

למידרש ביצוע דאיתקש שנוס למשפט דאם כן הוי מצוה לבצוע דשנוס נמי מצוה הוא: **לא** דכ"ע כו'. תימה דלא קאמר לשמואל ודאי סגאי הוא דרבי אבהו מי ליתא סגאי היא דכי האי גוונא אורחא דהש"ס בכל דוכתא:

תיסגי בתרי וליקני מיניה. תע"ג דמפרש בירושלמי טעמא דר' מאיר משום דפשרה נמי צריכה הכרע דעת מ"מ מתוך דברי ר"מ משמע דתרי נמי שעשו פשרה כמו שהיו רגילין שלשה לעשות לא עשו ולא כלום ובעלי דינין יכולין לחזור בהן:

והלכתא פשרה צריכה קנין. והא דלא סני בתרי משום דהוי כמו קנין בטעות דלא בקיאי בפשרה שפיר: **צריכה** קנין. אם נפרש דקנין של פשרה עושין קודם הפשרה וקונין זה מזה לעשות כמו שיאמרו הדיינין הן לשנס הן למחול אין לדקדק מכאן דבעלמא מחילה צריכה קנין דמה שצריך הכא קנין על המחילה משום דאי לאו הוי קנין הוי כמו מחילה בטעות שלא היה יודע שיאמרו למחול כל כך ואף על גב דהשתא דאיכא קנין הוי כמו קנין בטעות מיהו אלימא מילתא טפי בקנין מבלא קנין ואפילו אם נפרש שהקנין הוא לאחר הפשרה אכתי אין ראיה מכאן דמלי למימר דהקנין על אותו שיש לו לאחר לפרוע אבל להאי דמחיל אין צריך קנין ומיהו בהלכות גדולות פירש בהלכות דינין דצריך קנין על המחילה אף על פי שעושין הקנין אחר הפשרה ומכל מקום אין ללמוד מכאן על שאר מחילה שהרא צריכה קנין דמחילה שעל ידי פשרה אף על פי שיודע מה מוחל דומה למחילה בטעות לפי שמוחל על פי עצתם של דיינין שהשיאו אותו למחול לפיכך צריך לאלם הדבר ע"י קנין וכראיה להביא ראיה דמחילה אינה צריכה קנין מהא דאמר בפרק המקבל (ב"מ דף קיב. ושם) גבי שכיר המחהו אגל חטוטי ואגל שולחני איט עובר עליו ופליגי התם רב ששת אמר אינו חוזר עליו (*רבא) אמר חוזר דמשמע דבלא קנין אינו חוזר אלא דמאן דאמר חוזר אבל בלא קנין פליגי בהכי דמר סבר כשהמחהו לא לגמרי פטרו לבעל הבית שלא יחזור עליו ומר סבר לגמרי פטרו אלמא מחילה לא צריכה קנין ועוד ראיה דפריך בפ"ק דקדושין (דף מז:) גבי עבד עברי קונה עצמו בשטר למה לי שטרא לימא ליה בתפי תרי זיל ובלא קנין אינו אמרינן אלא מסני עבד עברי גופו קנוי אכתי תקשה לן שטרא למ"ל דאמר המפקיר עבדו יצא לחירות ואין צריך גט שחרור אלא על כרחך לא פריך אלא מלשון הכתוב בשטר כלומר למה לי שטר אותו לשון עצמו שכתב בשטר הרי את לעצמך יאמר לו בעל פה עוד ראיה מהא דתנן בסוף הגוזל (כתובות דף קד:) שאם שהתה כ"ה שנים ולא תבעה כתובתה מסתמא מחלה ובלא קנין אינו אמרינן דמוכח מעובדא דחמתיה דרבי חייא ומטעמא חנין והודה לו בשעורים דפטור אף משעורים דמודה הוי כמו אין ראיה דהתם על כרחך לאו משום דאמרינן מדלא תבע להו סתמא אחלינהו הוי פטור אלא הייט טעמא מדלא תבע שעורים מודה הוא דלא מיחייב ליה שעורים מדפריך עלה בסוף המניח (ב"ק דף לה: ושם) מהא דתנן הוי הגיזקין שנים כו' הגיזק אומר גדול הזיק את הגדול ומזיק אומר לא כי אלא קטן הזיק את הגדול וגדול הזיק את הקטן ומסיק דאפילו כדאמר מזיק נתן ליה והתם אי אפשר לחיות הטעם כלל משום מחילה שהרי הוא עומד ונוח ומכוכר שנטל חלק כפשוט דאמר ויתר (ב"ב דף קכו.) אין לדקדק נמי כלל מכאן חזר רבינו יאחז בר' מרדכי שהיה רגיל

לפרש

עין משפט נר מצוה

מב א מיי' פ"ו מהל' סנהדרין הלכה ג סמג עשין לז טוש"ע ח"מ סימן כה סעיף ג:

מג ב מיי' שם סעי' ל: טוש"ע שם הלכה ל

מד ג מיי' שם הלכה ל טוש"ע שם סעיף ב:

מה ד ה מיי' פכ"ג מהל' סנהדרין הלכה ו סמג עשין קז טוש"ע ח"מ סימן יב סעיף ז:

[עי' תוספות בכתובות כתי: ד"ה דן אם הדין]

נוסח
קבלוהו עליהם לדון דין תורה ולאחר:
בגרב מעבר – תוכן
ליקוטי פרשת – מעלת מביתו
[לקמן לג. פ"ש כתובות סד: קי:]
מבנה
טלבים הבירור הטאלה "לגזר המאי"

רבינו חננאל

ור' אבהו פליג עליה ואמר לדברי הכל שנים שדנו אין דיניהם דין ושותיב ר' אבא עליה מהא דתנן בבכורות פ"ד (כח ע"ב) דן את הדין זיכה את החייב כו' ומשני מתניתין דקבלוה עלייהו. ואקשינן אי הכי ישלם מביתו שהנס א"ל רב לרבה בר בר חנה אי קבלוה עלייהו לא תשלם. ומשני כגון דאמרו ליה על מנת כן קבלינך עלן דדיינת לן דין תורה: ירושלמי מה שעשה עשוי מה שטעה בשיקול הדעת וישלם מביתו שהנס עצמו. לזין יחידי דין תורה ותנינן אל תהי דן יחידי שאין דן יחידי אלא אחד. אמר לון כיון דחסן (ר') יתי יתיב דאין לגרסי ואינון אתיין כמאן שקבליני עליהן דמי. ותנן במה דברים אמורים בזמן שלא קבלם אבל קבלם עלייהו דן אפילו יחידי ואפיקנא מעה בדבר משנה חוזר הדין בשיקול הדעת כגון דאשכח שלוגתא דתרי תנאי או דתרי אמוראי וסגיא דשמעתא כהר מינייהו פי' מקשו ומפרקו אליבא דחד מינייהו ואול הוא ופסק דינא כאידך דלא סגיא דשמעתא כוותיה הייט מעה בשיקול הדעת ומה שעשה עשוי וישלם מביתו: ירושלמי בכתובות פרק הכותב לאשתי (הל"ג) דין ודברים אין לי בנכסיך הבל פורי' שאם מעה בשיקול הדעת שאין חוזרין מעו בדבר תורה מחזירין מה פליגו בטעות משנה ר' יוחנן אמר טעות משנה שיקול הדעת. ריש לקיש אמר טעות משנה דבר תורה היא טעות משנה היא טעות ר"מ וחכ"א פשרה ביחיד ואסיק'

נוסח
כאן ד"ינים לפשרה

נוסח
כאן פשרה צריכה קנין

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מקשינן וכו' פשרה לדין ומוכח:

[תוספתא פ"ח]

ר"ל ביצוע

ר"ל רב אסי וכ"ה [לקמן]

[לקמן לג.]

ר"ל רבה

[לקמן לג. עיי' לקמן לג. כתובות כתי:]

ר"ל רבא

[עיי' לקמן לג. ד"ה לגזר המאי]

[לקמן לג. ד"ה אמר]

[לקמן לג. ד"ה אמר]

[לקמן לג. ד"ה אמר

לפרס דזוקא נקט בחזקת הבתים (נ"מ דף מ. ופס) קנין בפני שנים אבל לא ליכלו כ' אין הקנין קנין דהא מסקינן הכא דפשרה צריכה קנין ואמינא הכי קאמרי דבגן פשרה ביחיד והא דנקט התם בפני ב' משום דאין גרוע טמר כמוהו ואין רואה מכאן כלל דיסל להקנות בפני שנים לקיים הפשרה שעשה ביחיד ור"ח היה מדקדק מדאמרינן בפרק הזהב (נ"מ דף מו. ופס) היה עומד בגורן ואין בידו משום ס' ואי אמרת בגורן ואין בידו משום ס' ואי אמרת מקבע ניקנה בחליפין ניקני ליה משום תגב סודר ופשום מציה דאין ניקנין בחליפין דדוחק היה ליה לאוקמי בגברא מרמלא והשתא אמאי לא מסני בגון דליכא תרי ואין קנין מועיל אלא בפני שנים אלא ש"מ דודאי מהני ויש דוחין משום דסתם

גורן מלוין בה בני אדם*. **נגמר** הדין אי אתה רשאי לבטלו. כגון שכבר דקדקו בדין היטב וכמו גמרו את הדין אלא מיחסר אלא איש פלוני אתה חייב דכיון דנתברר כל כך אין להמעותו לעשות פשרה שאילמלא היה יודע שנתברר דינו לזכות לא היה מתרלה לפשרה בשום ענין ופירש בקונטרס שכבר אמרו איש פלוני אתה זכאי ואיש פלוני אתה חייב ואשון הש"ס מוכח כן בודאי אבל קשה מאי ביטלו שייך השתא אחר שנפסק הדין לגמרי ובדוחק י"ל אלא יעמו אותו לומר לו ירחים אנו שמא טעינו בדין ומיהו כשמתחיבין שטעה זה לו זה שרי למימר להו לעשות הביטלו כדי ליפטר מטעם שטעה*:

אבל אחרון · פי' כיון אלא היה דיין ולא היה הדין בא לפניו **מזחנה** ואפאה · להכי נקט ואפאה לפי שיש דברים שאין מתחייבין בחלה עד לאחר אפייה ומייתי לה פרק כל שעה (פסחים דף לז.) הסופגנין והדובשנין והאיסקרטין עשאן, כאילפס חייבין, בחמה פטורין: **אלא** כנגד יהודה · והא דכתיב (בראשית מט) מטרף בני עלית על מעשה דתמר שיבחו הכתוב כדמתרגמינן את אודיתא ולא בהיתתא: **ונמצא** חזק רודפו · פירוש לדיין כדמוכח בתר הכי (ה) הא דנקט אחד דך אאם היו שניהם חזקים השני היה מסייעו: **לא** תכניס את דבריך · גב'(ד) רש ומעיר לא שייך לשון ירחה שאינו ירחו מפניהם אלא לעומר לא תכניס את דבריך כדי לתלוק לו כבוד:

כנגד

*נגמר הדין אי אתה רשאי לבצוע [סרמ"ש בנק"ש סימן] *ר"א בנו של רבי יוסי הגלילי אומר אסור לבצוע. וכל הבוצע ה"ז חוטא וכל המברך את הבוצע הרי זה מנאץ ועל זה נאמר °בוצע ברך נאץ ה"' אלא *יקוב הדין את ההר *שנאמר °כי המשפט לאלהים הוא וכן משה היה אומר יקוב הדין את ההר' אבל אהרן אוהב שלום ורודף שלום ומשים שלום בין אדם לחבירו שנאמר °תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתיו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון" ר' אליעזר אומר הרי שנגזל *סאה של חטים וטחנה ואפאה והפריש ממנה חלה ביצד מברך, אין זה מברך אלא מנאץ ועל זה נאמר "ובוצע" ברך נאץ ה"' רבי מאיר אומר לא נאמר בוצע אלא כנגד יהודה שנאמר °ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרוג את אחינו וכל המברך את יהודה הרי זה מנאץ ועל זה נאמר "ובוצע ברך נאץ ה"' רבי יהושע בן קרחה אומר °מצוה לבצוע שנאמר °אמת ומישר שלום שפטו בשעריכם °והלא במקום שיש משפט אין שלום, ובמקום שיש שלום אין משפט, אלא איזהו °משפט שיש בו שלום הוי אומר זה ביצוע וכן בדוד הוא אומר °ויהי דוד עושה *משפט וצדקה, והלא כל מקום שיש משפט אין צדקה וצדקה אין משפט אלא איזהו משפט שיש בו צדקה הוי אומר זה ביצוע (אתאן לת"ק) דן את הדין דיבה את הזכאי וחייב את החייב וראה שנתחייב עני ממון ושלם לו מתוך ביתו זה "משפט וצדקה" משפט לזה וצדקה לזה: משפט לזה שהחזיר לו ממון צדקה לזה ששילם לו מתוך ביתו (וכן בדוד הוא אומר "ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו" משפט לזה שהחזיר לו את ממונו וצדקה לזה ששילם לו מתוך ביתו) קשיא ליה לרבי האי "לכל עמו" (לעניים מיבעי ליה אלא (*רבי אומר) אע"פ שלא שילם מתוך ביתו זהו משפט וצדקה: משפט לזה וצדקה לזה: משפט לזה שהחזיר לו ממונו וצדקה לזה שהוציא גזילה מתחת ידו. רבי שמעון בן מנסיא אומר: שנים שבאו לפניך לדין עד שלא תשמע דבריהן או משתשמע דבריהן ואי אתה יודע להיכן דין נוטה אתה רשאי לומר לזה נוטה ובצעו, משתשמע דבריהן ואתה יודע להיכן דין נוטה אי אתה רשאי לומר להן צאו ובצעו, משתשמע דבריהן ואתה יודע להיכן דין נוטה אי אתה רשאי לומר קרם שנתגלע הריב אי אתה יכול לנטשו. (ורש"ל לקש) אמר שנים שבאו לדין-אחד רך ואחד קשה, עד שלא תשמע דבריהן או משתשמע דבריהן ואי אתה יודע להיכן דין נוטה אתה רשאי לומר להם "אין אני נוקק לכם" שמא נתחייב חזק ונמצא חזק רודפו, משתשמע דבריהן ואתה יודע להיכן דין נוטה אי אתה יכול לומר להן אני נוקק לכם "שנא" "לא תגורו מפני איש" ר' יהושע בן קרחה אומר "מניין *) לתלמיד שיושב לפני רבו וראה זכות לעני ורצה לעשיר מניין שלא ישתוק שנאמר "לא תגורו מפני איש" (רבי חנין אומר) לא תכניס דבריך מפני איש "והיו עדים יודעים" את מי הן מעידין ולפני מי עתיד ליפרע מהן שנא' "עמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה'" "והיו הדיינין יודעין" את מי הן דנין ולפני מי הן דנין ומי עתיד ליפרע מהן שנא' °אלהים נצב בעדת אל וכן ביהושפט הוא אומר °°"ויאמר אל השופטים ראו מה אתם עושים כי לא לאדם תשפטו כי (אם) לה' "שמא יאמר הדיין מה לי בצער הזה? ת"ל "ועמכם בדבר משפט" "אין לו לדיין אלא מה שעיניו רואות" היכי דמי "נגמר דין? "אמר רב יהודה "איש פלוני אתה חייב איש פלוני אתה זכאי. אמר רב הלכה כרבי יהושע בן קרחה, איני "והא רב הונא תלמידיה דרב הוה כי הוה אתו לקמיה דרב הונא אמר להו אי דינא בעיתו אי פשרה בעיתו? מאי "מצוה" נמי דקאמר רבי יהושע בן קרחה מצוה

נגמר דין · שלמתה מתן שכר לדיין לאסור לבטלו: **ספרך** · המזכה: **אצל אסרן פוסק שלום ורודף שלום** · (ג) כיון שהיה שומע מחלוקת ביניהם קודם שיטלו לפניו לדין היה רודף אחריהן ומטיל שלום תורה אור ביניהן: **פורס אמת וגו'** · משמני כהנים כי שפתי כהן ישמרו דעת וגו' (מלאכי ב): **סרי שגול כו'** · ויבוטנא לשון גזילה דכתיב (משלי ח) כן אורחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח: **כנגד יהודה** · שהיה ט לומר נחזירנו לאחיו אחרי שהיו דברין שלמתה מתן קמא דאמר לאסור לבטלו דריש ליה לאלו מ"משפט" ולדקה שהיה דוד דן את הדין ומייב את המייב ורלה שהיה עני מחייב ממון והיה משלם לבעל דינו מהון ביתו: **שופר מים** ולהשליך המריבה המשולה כמים כדלקמן ולשון שלום ביניהן: **ירמשים** · קודם שתשמע ותתן דין פטור אותה: **נטשה** · ורדוף אחר השלום: **קשה** · בעל מריבה מקריב דיינין: **ס"נ שפת יפתיב חוק ומשלם רודפו** · רודף את הדיין להפך את הדין: **שיונשה לפני רבו** · ובא דין לפני רבו ולא לפניו ורלה התלמיד זכות לעני ומוכה לעשיר ורבו עושה כדין, מלין אלא יחלוק כבוד לרבו ויסתוק? תלמוד כו' ולקמן (דף ז') מפרש מאי משמע דלא תגורו לשון כיעס הוא: **אם מי כן מעידין** · כלומר הן מעידין בהקב"ה כדלתמר לקמן (דף מ') שמעריחין אותו להחזיר ממון לבעליו: **ומפרו שני מלאכים אצר נפש ברינו** · ולוקמינן במסכ' שבועות (דף ל.) בעדים הכתוב מדבר: **אם לי לנגר מזה** · שאם אמעה אינעה: **מלאה לנגר** · ביהושפט (ג) עמכם בדבר המשפט לפי מה שעה לבבכם שלבבכם טמה בדבר כלומר בטעמיהם עמכם במשפט לפי מה וכו' בטעמיהם המשפט לפי: (ד) תוס' ד"ה לא וכו' ומעיר לא שייך:

מסורת השס"ם

[תוספתי ס"ל]

[ומתות מ.]

כ"ל גוי' הן שלמתה אחר וכן מצה וכו' [וכ"ל בתוס'ד]

כ"ל לדי ס"ם

הוא דבור אחד הלשון מיניה

משפט וצדקה לכל עמו והלא כל וכו' כנ"ל רש"ל [וכ"ל בתוס'ד]

הגהות הב"ח

(ה) נמרא ומעכם בדבר המשפט אין: (ג) רש"י ד"ה אצל וכו' דכיון שהיה: (ג) ד"ה ת"ל ביהושפט ומעכם בדבר המשפט לפי מה וכו' בטעמיהם המשפט לפי: (ד) תוס' ד"ה לא וכו' כני רבו ומעיר לא שייך:

נוסח/מבנה

דעות בשם רבי לעשות פשרה בדין

1 - מיספור הפיסוקים על הפסוק (נאמר) "בוצע ברך..." (עד ג)

1 - מיספור הפיסוקים על הפסוק "ומשפט ודקה" (עד ג)

[ועין תוספות קדושין סה: ד"ה לא תיכרו]

טעם ובאו לדין א- זד שלא תשמע ... ב- משתשמע ... ג- משתשמע ...

נא ו מיי' פכ"ג מהל' סנהדרין פל"ז ח סמג עשין שם ולאוין רז רח טוש"ע מ"מ פי' מ סי:

נב ז מיי' שם פלכה ס וסמג שם טוש"ע מ"מ סימן טו סעיף ד הסג"ל וסעיף ה:

נג ח מיי' פכ"ח מהלכות סנהדרין פלכה ג וסכ"ל הלכה ס סמג שם טוש"ע מ"מ סי' יג סעיף כ: וסימן י סעיף ח:

[ועי' תוספות כ"ק סס. ד"ה חייב ותוספות כ"מ יו. ד"ה חייב]

נח/מבנה

דעות בשם רבי לעשות פשרה בדין

מאמרי רומי - 3 פעמים (עד ג) על הפסוק פורר מים

מעשרים אלן ◇ = ב דעות על "לא תגורו מפני איש" דברים ז

נוסח/מבנה

"ויהו עדים/דיינים יודעים..." באומה בדרי דעות על ומדיינים בשעומדים בדין

[ניכי רש"ל ואמר ר' חנין לא תכניס וכו' וכן הטעיק בכ"מ פכ"ג מהל' סנהד' דין ב ותולם דע דבשופט' לא מכר ר' מנין כלל אלא הכי אי' ר"י ב"ק אומר וכו' שנא' לא תגורו מפני איש לא תכניס דבריך וכו' וכ"ל בשלמתות מי' כה לתנים כרי"ף והרא"ש אותה כגרי' רש"ל הכ"ל

*) [שבועות לא: ע"ש בתוספות ד"ה ודלמה]

רבינו חננאל

המשפט לאלהים הוא (וידע) ויהיו העדים יודעין לפני מי הן מעידין שנאמר ועמדו שני האנשים וקיל בעדים הכתוב מדבר וכן פירשו ועמדו שני האנשים והם הריב לפני ה' ויהיו הדיינים יודעים את מי הם דנים ולפני מי הם דנים (ומי הם דנים) ומי עתיד להפרע ממון לפני מי הם דנים לפני תקב"ה שנאמר בקרב אלהים ישפוט וביהושפט כתיב ויאמר אל השופטים ראו מה אתם עושים כי לא לאדם תשפטו כי אם לה' ושמא יאמר הדיין מה לי בצער הזה ת"ל ועמכם בדבר המשפט אין לדיין אלא מה שעיניו רואות ' אמר רב חלכתא בר' יהושע בן קרחה דאמר מצוה לבצוע ותריצנה מצוה לומר אי

ואסיק' והלכתא פשרה צריכה קנין: ואיזה משפט שיש בו שלום ויש בו צדקה הוי אומר זה ביצוע ' שלום שנאמר אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם צדקה שנאמר ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו ודרש ר' זה המקרא כזה הענין דן את הדין חייבה את הזכאי חייב את החייב אע"פ שלא שילם מתוך ביתו עשה משפט וצדקה משפט לזה שהחזיר לו ממונו ' וצדקה לזה שהוציא גזילה מתוך ביתו: רבי יהושע בן קרחה אומר מצוה לתלמיד היושב בפני רבו וראה זכות לעני וחובה לעשיר מניין שלא ישתוק שנאמר לא תגורו מפני איש לא תכניס דבריך מפני איש אל תכניס דבריך מפני איש מי' לא תגורו מלשון אגור בקיץ בן משכיל כי

גליון הש"ס נמרא ופא ר"ה תלמידיה דרב · עיין שבת דף קכח ע"א וש"נ: